

PĚSTOVÁNÍ ROSTLIN, SELEKCE A SEMENÁŘSTVÍ

Туровцева Н.М., Хаджакулова А.А.

*Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Богдана Хмельницького*

СТІЙКІСТЬ НЕКТАРИНУ ДО ГРИБНИХ ХВОРОБ

Нектарини, як неопушені персики, мають велику цінність для споживання у свіжому вигляді і для консервної промисловості. З нектаринів, оскільки м'якоть їхніх плодів не розварюється, виготовляють чудові компоти, цукати і варення, а також соки з м'якоттю. Але, у порівнянні з персиком справжнім, сортів нектарину значно менше і поширені вони поки що в незначній мірі. Це пов'язано з тим, що сорти нектарину є менш зимостійкими і сильно ушкоджуються грибними хворобами, такими як кучерявість листя і борошниста роса, але за транспортабельністю і врожайністю нектарин перевершує персик справжній [1,3].

Метою роботи було вивчення стійкості сортів нектарину Кримсон Голд, Рубіновий 4, Рубіновий 7 та Нікітський 85 проти кучерявості листків і борошнистої роси, в східній частині Передгірного Криму.

Кучерявість листків – збудником хвороби є сумчастий гриб підкласу Голосумчасті – *Taphrina deformans* Fuck.

Зимує паразит у вигляді спор, що потрапили до ран з камеддю, або між лусочками бруньок, а також грибниці на пагонах. Навесні в період пробудження бруньок відбувається зараження молодих листочків.

По мірі їхнього росту розростається й уражається тканина листка, стаючи хвилястою з червонувато-рожевим відтінком.

Борошниста роса – збудник гриб *Podosphaera tridactyla* (Wallk). De Bary). Уражає листки, молоді пагони, плоди, які покриваються білим або сіруватим борошністим нальотом гриба. Наліт цей складається з міцелію і великої кількості спор, що постійно відокремлюються і разносяться вітром, комахами, одягом, інструментом, краплями води й уражають нові рослини протягом вегетації. Борошністий наліт покриває переважно нижню поверхню листків, рідше верхню. Якщо ураження сильне, листки часто складаються «човником», деформуються, обсипаються. До кінця літа верхівки пагонів звичайно оголені і покриті товстим шаром повстяної грибниці.

Експериментальна частина роботи виконувалася протягом 2013-2014 р.р. на базі АТ «Агро-2000», розташованого в східній частині Передгірного Криму, між смт. Кіровське та м. Феодосія.

При проведенні досліджень використовували «Програму и методику сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур» [2].

Протягом двох років, із досліджуваних сортів Кримсон Голд, Рубіновий 4, Рубіновий 7 та Нікітський 85 найсильніше кучерявістю був уражений контрольний сорт Кримсон Голд. На деревах цього сорту ми знайшли до 50 % ушкоджених листків (4 бали).

У сортів Рубіновий 4 і Рубіновий 7 уражено було майже 25 % листків (3 бали). Найменше ушкодження кучерявістю було на деревах сортів Рубіновий 8 і Нікітський 85 – 10 % (2 бали).

Відносно до контрольного сорту Кримсон Голд ушкодження було в межах 24,7 (сорт Рубіновий 4) – 40,0 % (сорт Рубіновий 8) (табл. 1).

Борошнистою росю, так само як кучерявістю, були уражені всі досліджувані сорти, але в різному ступені.

У сорту Кримсон Голд до 54,0 % листків і плодів мали ураження (4 бали). Сорти Рубіновий 7 і Нікітський 85 були ушкоджені менше – 25,8, 25,1 % (3 бали). Сорти Рубіновий 4 і Рубіновий 8 мали усього до 10,0 та 10,3 % ушкоджених плодів (2 бали).

В відсотках до контрольного сорту Кримсон Голд цій показник склав відповідно 43,7, 28,2, 44,0 та 28,9 % (табл. 1).

Висновок. Серед досліджуваних сортів толерантних до кучерявості листків і борошнистої роси не спостерігається. Усі дослідні сорти в умовах Передгірного Криму уражаються даними хворобами, але в різному ступені.

Контрольний сорт Кримсон Голд виявив себе як сильносприйнятливий до кучерявості листів і борошнистої роси. Сорт Рубіновий 8 виявився стійким проти кучерявості і борошнистої роси. Сорт Рубіновий 4 – стійкий проти борошнистої роси і середньостійкий проти кучерявості. Сорт Рубіновий 7 – середньостійкий проти кучерявості і борошнистої роси. Сорт Нікітський 85 – стійкий проти кучерявості і середньостійкий проти борошнистої роси.

Таблиця 1

Уражуваність сортів в середньому за 2 роки

Сорт	Уражуваність					
	кучерявістю листків			борошнистою росю		
	%	% відносно Контролю	бали	%	% відносно контролю	Бали
Кримсон Голд (контроль)	50,0	-	4,0	54,0	-	4,0
Рубіновий 4	25,3	24,7	3,5	10,3	43,7	2,0
Рубіновий 7	25,0	25,0	3,5	25,8	28,2	3,0
Рубіновий 8	10,0	40,0	2,0	10,0	44,0	2,0
Нікітський 85	10,2	39,8	2,0	25,1	28,9	3,0

Література

1. Иващенко Ю. А. Полевая оценка поражаемости грибными болезнями сортов и форм нектарина (*Prunus persica* (L.) Batsch subsp. *nectarina* (Ait.) Shof.) с признаком мужской стерильности из коллекции Никитского ботанического сада / Ю. А. Иващенко, Е. П. Шоферистов, О. В. Митрофанова, Л. Н. Звонарева // Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. – К., 2012. – № 2 (16).
2. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур / Под ред. Е. Н. Седова и Т. П. Огольцовой. – Орел: ВНИИСПК, 1999.
3. Шоферистов, Е. П. Устойчивость интродуцированных сортов нектарина к курчавости листьев / Е. П. Шоферистов, Л. Н. Звонарева, В. И. Митрофанов и др. // Сучасний стан: перспект. Захисту плод.-ягід. культур і виногр. від шкід. Організмів: матер. Всеукр. Нау к.-практ. конф. – Харків, 2001.

**Шурманбаев Н.Ш.-к.с.-х.н., Нокушева Ж.А.-к.с.-х.н., Хамзина К.С.,
Зенченко Ю.В., Валеева А.С.-магистранты ОмГАУ им. П.А. Столыпина.**
*Северо-Казахстанский научно-исследовательский институт
животноводства и растениеводства*

АДАПТИВНЫЕ ПРИЕМЫ ВОССТАНОВЛЕНИЯ ДЕГРАДИРОВАННЫХ ПАСТБИЩ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ КОРМОВЫХ КУЛЬТУР НА СЕВЕРЕ КАЗАХСТАНА

Одним из важнейших аспектов развития агропромышленного комплекса Республики Казахстан является высокопродуктивное животноводство. В укреплении кормовой базы важное значение должно отводиться возделыванию многолетних трав, используемых под сенокосы и для выпаса животных. Современное состояние пастбищ в республике характеризуется, с одной стороны прогрессирующим ухудшением продуктивности и качества пастбищных кормов, а с другой – предельной концентрацией поголовья животных на используемой территории. Поэтому дальнейшее развитие животноводства здесь возможно только на основе интенсификации пастбищного хозяйства путем внедрения эффективных методов повышения продуктивности естественных и культурных пастбищ [1].

В регионе Северного Казахстана старовозрастные (свыше 20 лет) пастбищные угодья занимают более 1 млн. гектаров с продуктивностью 2-4 ц/га сухой массы. Эксплуатация таких пастбищ ведется бессистемно, без учета количества выпасаемого скота на единицу площади. Большинство пастбищ деградированы и не могут восстановиться самостоятельно без вложения определенных материальных затрат. Повысить продуктивность таких пастбищ можно за счет повер-